

פיצול ולעומתיות

בסוף המאמר הוספתי שאלות משוב, שאתרגם בכל ראש חודש לסטטיסטיקה של משאל-עם לא רשמי, אשר תוצאותיו ישלחו כל ראש חודש למרכז מחקר ומידע של הכנסת, על מנת לאפשר גישה אליהם לכל – ובראש וראשונה לחברי הכנסת ושרי הממשלה: דעתך תישמע.

בערבי סדר של פסח, אנחנו קוראים על מצרים הצר את ישראל ומקווים לקיבוץ הגלויות. מצרים העתיקה היתה רוב הזמן המעצמה האזורית, והיא קידשה את "הפרד ומשול" – בהיותה איחוד של שתי ארצות¹ ורק הכתר הכפול של פרעה מאחד. הכול במצרים היה מפוצל, מחולק, מבודל, מרובה. לא רק ריבוי אלילים, אלא אפילו סגדו לשניים או שלושה מופעים שונים לאותו אל: למשל אליל השמש נקרא רע, אמון או אתון, תלוי בשעת היום! הכתב היה מרובה מופעים², גם הנשמה של הנפטר המצרי התחלקה לארבעה חלקים³.

ומתוך ריבוי נרטיבים זה, אלוהינו האחד והיחיד בחר בעם אחד והוציאו משם: בני ישראל⁴.

מעניין שבשחרור האחרון משעבוד הגלות באומות וביסוד המדינה לפני כשבעים שנה, הכוח הצר את היהודים היה הממלכה המאוחדת – כלומר, המלך⁵ הוא אחד, ברם ממלכתו, אפילו באי שלו עצמו, היתה, והיא עדיין, מפוצלת בין ארבעה עמים, שלוש שפות ושתי דתות עיקריות, שלא לדבר על כל הקולוניות שעדיין היו אז למלך אנגליה וחבר העמים בשליטתו. עד כדי כך הפיצול שולט גם היום אפילו בעיר הברירה: ללונדון אמנם עיריית-על, אלא שהיא איגוד של כמה "ערים" בעלות עירייה נפרדת⁶. ושוב, שלטון מפוצל-מאוחד ממנו השתחרר ישראל, הפעם כמדינה. מזלנו שאיננו משועבדים לאיחוד מדינות מפוצלות נוספות, כגון רוסיה או ארצות הברית!

אלא ביסוד מדינתנו לא השכלנו להתאחד לעם: הנה בונים בעירי שכונה חדשה - 12 בתי הכנסיות ברחוב החדש נמצאים בסך הכול מול ארבעה הבניינים בני חמש קומות ובכל בניין עשרים דירות... וכל בתי הכנסיות הללו של העדה האשכנזית בלבד. נשארנו קהילות ולא עם, לא אומה. אני עצמי נוהג להתפלל במתחם "א.מ.ת." בעירי⁷ ואנחנו אומרים שאנחנו מדינה אחת? כפי שמוכן מתוך מגילת אסתר, אנחנו צריכים לרצות להתאחד בעצמנו⁸ ואלוהינו לא יעזור הפעם – ואם לא, ניכשל בוודאות.

¹ מצרים עליונה בדרום ומצרים תחתונה בצפון. כדאי לזכור שהיו תקופות בהן מלכו שני פרעונים בו זמנית, שנלחמו אחד בשני.

² כתב חרטומים, כתב היראתי וכתב דמוטי (לתקופה קצרה גם כתב הירוגליף קורסיבי – פשוט מסוים של כתב החרטומים שאפשר כתיבה מהירה יותר). לא רק סימן לכל מושג, לא רק אותו אוצר מילים ואותה הגיה, אבל שלוש (או ארבע) צורות שונות לאותם סימנים. אין פלא שנדרשו לסופר 20 שנות לימוד בטרם קיבל הסמכה.

³ שם האדם, צלו, ה"קא" – צלמו או דיוקנו, וה"בא" – ציפור הנפש, כל אלה היו חלקים מנשמת מצרי שנפטר.

⁴ מצב מבורך זה של זיקה ליעקב אבינו החזיק מעמד עד סוף מלכות שלמה. אחר כך הממלכה האחת התפצלה לממלכות של בני לאה ושל בני רחל אמותינו. בהבנתי, אחד מתפקידי משיח בן יוסף יהיה לתקן קלקול זה של יריבות בין בני האימהות: הפוליגמיה הרסנית לטווח הארוך.

⁵ היום, מלכה שולטת באנגליה.

⁶ כל תייר יכול לראות את אבני הגבול של הערים הפנימיות, שהן למעשה המקבילות של שכונות בערי בירה אחרות ולכל "עיר" מועצה משלה כאמור. אבל אמת, יש רק ראש עיר אחד.

⁷ כלומר, יש בו בית כנסת לאשכנזים, אחר למרוקאים ושלישי לתימנים; בכל זאת כולנו חיים בשלום וכוהנים מ"פה" מברכים "שם" לפי הצורך. יש תקווה!

⁸ זה היה תפקידו הראשון של הפוליטיקאי מרדכי היהודי: לגרום לכל היהודים לעשות ביחד דבר אחד ביום אחד.

נראה שבישראל המתחדשת אימצנו כנראה את מנהגי מצריים והממלכה "המאוחדת". וכך יש זרמים אורתודוקסים, דתיים-לאומיים, מסורתיים, רפורמים, קונסרבטיבים, חילוניים ועוד. תאריכי ימי החגים של בני דתנו בחו"ל אינם כימי החגים בארץ. קיימים יהודים גלותיים וקיימים ציוניים – ויש צברים שהם "סתם" נולדו פה. יש רבנות ספרדית ורבנות אשכנזית וגם חצרות חרדים ואנחנו מתפללים גם בעברית, גם בארמית. נוסח התפילה שונה מקהילה לקהילה; בוודאי המנגינות שונות והמנהגים שונים. יש מפעלי כשרות של הרבנות הראשית, ועוד של בית דין אחר, עוד אחד של רב פלוני ונוסף של רב פלמוני - כי איננו סומכים על "ההוא". יש ארבע קופות חולים שונות, כולן קשורות למפלגות או לוועדי עובדים, בנוסף לבתי-חולים ממשלתיים ופרטיים, לטיפת חלב ממשלתית ולטרם הפרטית. אנחנו נעזרים במגן דוד אדום או בסער האדום, או באיחוד ההצלה, או בזק"א. יש לנו מפלגות למכביר – חלקן גיליתית רק מאחורי הפרגוד וזה היה די משעשע. תנועות הקיבוצים שלנו מפוצלות בין איחוד לבין מאוחד, כדי שנבדיל. יש לנו ארבעה משרדי חינוך שונים, אמנם רק שר חינוך אחד ומנכ"ל אחד בלבד⁹. יש לנו משרד פנים וממשל צבאי, עם חוקים שונים לחלקי אוכלוסיה שונים, באותם עניינים ממש¹⁰. יש לנו שירות צבאי וגם שירות לאומי ופטורים משירות. יש לנו משטרה, משמר הגבול ומשמר אזרחי, אפילו חברות שמירה פרטיות וארגון השומר החדש. יש לנו משרד הרווחה וגם מוסד לביטוח לאומי ואפילו עמותות למכביר. במשרד האוצר יש מס הכנסה ומס בריאות, ועוד מס ערך מוסף – אבל לא כולם, לא לכל המוצרים ולא לכל המקומות. אנחנו משלמים מכס, בלו, ועוד היטל כזה או אחר. המטכ"ל מחליט, אבל האוגדנר מבצע מהלך שונה. אנחנו סובלים ממנהל מקרקעי ישראל, מהטאבו, ומהקרן הקיימת – ולמאושרים אפשר קרקע פרטית. חוקים נחקקים בכנסת עד בלי די, אבל לעיריות רק הפקודה המנדטורית קובעת ובה כמה שיטות שונות של חישוב ארנונה, כך שכל עיר מחשבת אחרת. יש לנו שלוש הסתדרויות עובדים ובית המשפט לעבודה שלא מחשיב את כולן בשווה. משפטים מבוססים על סדר הדין האזרחי – מאומץ מכל מני מקומות, בעיקר מהמשפט המנדטורי-קולוניאלי, מהמשפט השרעי, מהמשפט טורקי, מהמשפט הצרפתי, מאופנות המשפט אמריקאי וכיוצא באלה¹¹, ובכל זאת קצת גם ממשפט עברי. אנחנו חיים בכפרים, במושבים כאלה ואחרים, בהיאחזויות, בהתנחלויות, בקיבוצים או ביישובים מסוגים שונים – אבל סתם "כפר" הוא למעשה עיר, ויש לנו גם מושבות ועיירות... ברור שגרים במדינתנו כמה לאומים, לפעמים מסוכסכים, לפעמים מסכימים. מדינתנו היא אפילו ערש של ארבעה דתות ומכבדים לפחות עוד ארבע דתות אחרות. כולנו חיים בעולם הזה וחלקנו מאמינים גם ב"עולם הבא"; ומציינים את תאריך אותו יום בשתי שיטות שונות – שמאז גלות בבל ורומי, כל אחת מאומצת מתרבות אחרת ואף אחת אינה מקורית שלנו.

ואנחנו מדינה קטנה אחת!!

האמת? זה בגלל הנוף! הנוף בגליל אינו דומה לזה של הנגב, האקלים בערבה לא מחובר לאקלים בגולן: אז זהו – הגיאוגרפיה אשמה.

⁹ למה רק מנכ"ל אחד!! למה לא מנכ"ל לכל זרם כפי שמונו מפקחים כלליים שונים לאותו מקצוע?

¹⁰ בעיניי, ההפרדה בין תושב גוש דן לבין תושב השומרון דומה למי שמנסה לאכול רק את החלק העליון של פרוסת לחם: בסופו של דבר, זה בלתי אפשרי מעשית בכל פרוסה תמיד ישאר חלק עליון.

¹¹ "עול הגויים"!!

כך יוצא שכל מנהל, כל שר, כל סגן-משהו, כל ראש, כל קצין, כל ממונה למעשה, כולם רואים בעצמם כמסוגלים להחליט – בעיקר "נגד". כי ברור שאם פלוני החליט או הציע משהו, חובה להיות לעומתו¹². מבחינה זאת ולא לגמרי בהגזמה, ניתן להגדיר את החברה הישראלית כפיאודלית וממש לא כדמוקרטית... כי אם בדמוקרטיה אמורים לקבל את הכרעת רוב העם, בפיאודליזם ה"נסיכים" חייבים להילחם ללא הרף נגד "האויב"; בעיקר היריב הפנימי – ואם אין כזה מן המוכן, רצוי להמציאו; כי בפשטות, בעתות שלום, אין ממש צורך בנסיכים.

וכמוהם, גם ההורים מבקשים לקבוע למורים ולקציני צה"ל, ואפילו החולים מנסים לקבוע לרופאים ולכל עוזריהם, בדומה לאופן בו חברי הסתדרות קובעים להנהלת מפעלם – לרוב ממש לא לטובה.

ובכן, העניין פשוט: אין במדינה שלנו עם אחד. לעיתים נראה יותר שאנחנו אוסף די מוזר ומקרי של קהילות, של מסגרות ושל אנשים לא ממש קשורים זה עם זה, מפוצלים בינינו לבין עצמנו, ואף אחד ממנהיגינו אינו מוכן לקבל מרות של מישהו אחר – "מי אתה שתגיד?" הוא המפתח העכשווי הנפוץ של התנהגות מי שרואה בעצמו השלטון הישראלי. אנחנו חיים בעידן הצרכנות – כלומר הבידול הוא המפתח לשיווק מוצלח: "שלנו עדיף" גם כשהכול דומים בכל לאחרים. זה לא נראה טוב – וזה באמת לא טוב.

נמצאים לא מעט אנשים בינינו שמשתוקקים להיבדל ולהשתייך ל"מקובלים"¹³. נכון שמחמא להיחשב מקובל, רצוי, "סלב" וכדומה. אין הדבר מבטל את הערך העצמי של כל אחד: מבחינתי, טוב לי להיות יהודי וישראלי¹⁴. מי שחייב להימנות על המקובלים צריך להתגייס ללהקת תיאטרון כדי לקבל את מנת מחיאות הכפיים להן הוא מתאבה. אגב, "פשוטי העם" לרוב אינם חשים צורך להיבדל, אלא דווקא מביעים אחדות! מדהים עד כמה קל להתנתק מהמציאות החברתית ברגע שמקבלים קצת אבק כוח: אצל "המורמים מעם", הענווה נשכחת ראשונה וכל השאר בא ב"טביעות" מוזרה... אלא שמצב זה בוודאי ארעי ולרוב נגמר בהפסד רב ובבוז הצורב את הנשמה.

יתכן שהמצב לא בריא המתואר כאן נובע מחוסר הבנה של המילה "פוליטיקה", מילה שנשמעת היום לרוב גנאי, כאילו היא מילה נרדפת ל"סיכסוך" או ל"תככים", ל"שקרים" ול"הבטחות שווא" – ולא היא. הגדרתי למילה "פוליטיקה" מקבילה ל"עשיית טוב למען הכלל", "רצון לתקן ולתקן". על פי הגדרה זו, לא רק עסקנים, חברי כנסת ושרים עוסקים בפוליטיקה. גם עיתונאים¹⁵, גם שוטרים ושופטים¹⁶, גם רבנים, גם מורים¹⁷, גם פקידים¹⁸ – למעשה רובנו עוסקים בפוליטיקה לפחות כאשר אנחנו מצביעים על פגם ופועלים לתיקונו ובוודאי כאשר אנחנו פועלים לשיפור

¹² כפי שהגדיר לא מזמן חבר כנסת מסוים את תורת העיתונות והפוליטיקה על רגל אחת "נמרר [לו] את החיים".

¹³ באמת מקובלים על כולם? המקובלים אינם רק כת סגורה שמכריזה על עצמה עליונה בעזרת תרגילי מנהיגות כאלה ואחרים, ונהנים מחוסר המעש של סביבתם?

¹⁴ איני צריך קבוצת השתייכות עולמית או מקומית אחרת. זו בהחלט מספקת!

¹⁵ "כלב השמירה של הדמוקרטיה" על פי הצהרתם הרברבנית.

¹⁶ רק מתקנים, לכאורה אסור להם לתקן (לחוקק) ובכל זאת עושים כן בהזדמנויות שונות.

¹⁷ מתכנים ולרוב לא מתקנים, על אף שמחנכים כן אמורים גם לתקן.

¹⁸ הם אמורים רק להחיל את עקרונות הפוליטיקאים על הכלל, לא להמציא נהלים מכבידים.

תהליך או דואגים להתנהג נכון¹⁹. אלא שלרוב בינתיים, מטרותינו והבנותינו, של כל אחד מאתנו, שונות מאלה של אחרים ועל אחת כמה וכמה מאלה של הממונים.

יתכן גם שהפיצול בינינו נובע ממחלה פסיכולוגית עמוקה שתקפה את כלל הציבור בעקבות הגלויות ובמיוחד אסונות האינקוויזיציה והשוואה, ושתי תופעות לה: אנחנו פוחדים מכל גורם זר וגם אנחנו חושדים בכולם, שכוונתם להכשיל אותנו – אין אנחנו סומכים על זולתנו. ב"גורם זר" מתכוונים לכל מי שלא מסכימים איתנו ועל כן מוטב להכניעו. הדבר הזה מהווה קצת "זאב! זאב!" או בלשון פרשת בחוקותי: "גַּסְתָּם ואין-רודף אתכם". הרבה ממנהיגינו מחצינים תופעה זו.

הכנסת שנבחרה עכשיו חייבת לקחת על עצמה לאחד את המדינה. זאת אומרת, תוך שנתיים לבטל את תוקפם של כל הכללים, כל הנהלים, כל התקנות, כל הפקודות, כל החוקים שלא נחקקו בכנסת ולנסח נוסח שלהם מוסכם על רוב האזרחים. לעניין זה, הכנסת והממשלה חייבות להטיל את מרותן על הבריונים ועל הלעומתיים המתמידים, כי אחדות אינה ריצוי הרעשנים והאלימים, על תפקידיהם, זכויותיהם בעבר או מעמדם בהווה. הכנסת חייבת לאחד את קופות החולים ושירותי הבריאות האחרים למפעל בריאות אחד בלבד – לא קופה לאומית, אלא מפעל בריאות לאומי²⁰, בדיוק כפי שהיא קובעת היום את סל הבריאות בעבור כל הקופות (אין שום מניעה להתאגדות אזרחים לקבלת שירותים נוספים). היא חייבת לבטל את רשויות החקיקה והביצוע הכפולות, כולל לבטל את הממשל הצבאי. היא חייבת לאחד את כל זרמי החינוך ולכוון במקומם משרד אוריינות אחיד, חינוך, מגוון מקצועות²¹ ועשיר בכל מה שמציעים הזרמים השונים ואף להוסיף עליהם: תלמידינו אינם עצלנים, הם צמאים לדעת ולהצלחות. היא חייבת לאחד את הרבנויות ואת הזרמים השונים ביהדות: יש לנו אל אחד, ויהיה לנו כהן גדול אחד שישרת במקדש אחד; צריכה להיות רק סמכות כשרות אחת וסמכות גיור אחת, וזהו. הכנסת שנבחרה חייבת להנחיל למדינה אמון אחד בשני: לא עוד בידול, אלא אמון והסכמה ומהם אחדות למטרות חיוביות. סנונית ראשונה בכיוון זה היא צה"ל שמשנה את תפיסת התחרות בין החילות לטובת תפיסת שדה קרב משולבת תפקידים למען משימת הניצחון. המחיר שנדרש מהקצינים נפוחי האישיות הוא צמצום מסוים של גאוותם.

מאחר ורוב האנשים משפיעים על חיי זולתם ובכך עוסקים ב"פוליטיקה", צריך להחיל את האמרה לפיה "שלטון משחית" על כל מי שמסוגל להחליט על אחרים. אין עניין של קביעות בתפקיד למי שממונה על אחרים, כי היא עלולה להגיע לידי שחיתות ושכרון כוח בדיוק כמו ש"פוליטיקאי" חשוד מיידית בכך. כפי שהורה אחראי למעשי ילדיו הקטינים, כך אין בעל סמכות וכושר החלטה ללא אחריות אישית – גם למעשי הכפופים לו. דבר זה צריך להיות מטרה של הכנסת, של הממשלה ושל הסתדרויות העובדים והתפקידים²² גם יחד: לבטל את הקביעות בתפקיד לכל מי שממונה על מישהו אחר. ברגע שאותו בעל תפקיד ממונה על זוטרים ממנו, באותו רגע לא יתכן שתהיה לו קביעות בתפקיד – והדבר תקף גם לרבנים, גם למחנכים האחראים על מורים

¹⁹ כן, כולל נהיגה נכונה ובטוחה שמתחשבת בסובבים אותנו על הכביש: גם זו פוליטיקה במובן הנפלא של המילה.

²⁰ ואם תגיד במידה רבה של צדק, שתחרות בין גורמים שונים באותו עניין גורמת לאיכות טובה יותר – אסכים. אולם איני בטוח אם בריאות היא נושא לתחרות...

²¹ בתיכון, צריך לאפשר פתיחת כיתה כאשר עשרה תלמידים מבקשים ללמוד כל מקצוע אקדמי או טכני שהוא – ובלבד שמתחייבים להתמיד בו עד הבגרות כולל.

²² במידה וההסתדרויות השונות ישארו חוקיות, כמובן.

למקצוע מסוים בבית ספרם, וגם לשופטים. כי השלטון משחית בהגדרה, ותפיסה זו חייבת לחול על כולם שווה בשווה. באותו אופן ומאותה סיבה, "חזקת התקינות" חייבת להיעלם מעולמנו, כי אין אדם שלא טועה.

מטרת שינוי זה היא רצון למנוע פיאודליזם והתנחלות בתפקיד בארצנו. אנחנו רוצים להיות דמוקרטיה ועל כן מברכים על תנודות, שינויים, ברירות, ובחירה חופשית; על כן כל ממונה חייב להוכיח אחריות: אין דמוקרטיה ללא אחריות על הברירות וההחלטות. קביעות לבעל תפקיד הכולל בהגדרתו מתן פקודות ומתן הוראות חותרת נגד כל אלה ותורמת למעשים חסרי אחריות. כפי שבחברה עסקית, המאמצים של בודדים עשויים להביא את החברה לרמת איכות מתקבלת על הדעת, אבל אם ההנהלה משכילה להניע את כל העובדים לפעול ביחד לייצור מוצר טוב ולמתן שרות טוב, רמת האיכות עולה לאין שיעור, החברה כולה מרוויחה הרבה יותר ופשוט נעים לעבוד בסביבה כזו.²³ כך לא ממשלת "אחדות של יריבים" דרושה, אלא דרושה מטרה לאומית חיונית אחת שרוב האזרחים נרתמים אליה מרצונם. אומרים שכך היה בהקמת המדינה²⁴, כך היה עם קליטת העלויות הגדולות²⁵, כך היה בזמן המלחמות. רצוי למצוא אתגר של פיתוח מתאים לדורנו; אם יותר לי להציע: אימוץ לוח שנה ישראלי, רווחה ביטחונית אמיתית בספר ובעיר, וחינוך אחד בשפה העברית הרשמית עשויות להיות מטרות דחופות ומתאימות, שכל התושבים והאזרחים יכולים ואף חייבים להשתתף בהן. בשלב שני²⁶, על פי חוק לא יעבוד בשרות הציבורי מי ששמו אינו בעברית: לא בוזגלו ולא רוזענקראנץ.

וכן, אנחנו נהנים ממיקרו-אקלימים ומנופים שונים, שבת נכנסת בכל מקום בשעה אחרת ולאף אחד אין תביעות אצבע כשלי. טוב שכך! שונות זו אינה פוגעת באחדות ורק מעצימה את ערכו של כל אחד מאתנו. פאר המדינה במגוון העשיר של אזרחיה וחשוב להנגיש אותו לעולם.

מי שמתנגד למהלכים אלה, מי שפוחד מאחדות, מי שרוצה לשמור על מוקד הכוח וההשפעה הפרטית או הארגונית/מפלגתית/דתית שלו, מי שחייב להיבדל בעצת יועצי פרסום, מי שאינו מקבל את הסמכות או המומחיות של הזולת, מי שנלחם בעוז נגד אישיות מסוימת או אחרת, מעשיה ודבריה, מי שחייב להיות הוא ורק הוא ראש ולא זנב – כל אלה מכשילים את המדינה; כל אלה מקדמים פאודליזם ושוללים דמוקרטיה; כל אלה מעקבים את גילוי המשיח.

יש לנו עבודה! האם אעז ואבקש לקיים משאל עם, ולשאול בו את רשות אזרחי ישראל לחתור לאחדות?²⁷

כל זה יעבוד טוב יותר אם תתקיים בארצנו הפרדה אמיתית של הרשויות המסורתיות בשנים האחרונות: שר אינו חבר כנסת, שופט אינו מחוקק, יועץ אינו פרקליט, עיתונאי אינו פוליטיקאי, רואה חשבון אינו מנכ"ל, רב עוסק בסוציולוגיה ובקרימינולוגיה אך לא בפוליטיקה, ותקדים

²³ מניסיון!

²⁴ למעט בושט "הסזון" ושאר תוקפנות ורציחות בין מפלגתיות שרווחו אז.

²⁵ למעט הביזיון של חטיפות הילדים.

²⁶ ואם זה קל יותר, אזי מייד.

²⁷ חובה להסביר באלו תחומים ואיך היא תתבצע – אבל אסור למנות ראשים ומנהלים טרם החלטת העם חיונית לגבי תוכנה ויעדה של האחדות.

משפטי יובא ללימוד בכנסת טרם פרסומו ויישומו כחוק מחייב: שלטון החוק כן²⁸, רק תוך שמירה על הגדרות התפקידים מצומצמות מחייבות.

אולי הארה:
"בחצוצרות וקול שופר הריעו לה"

שופר הוא טבעי ולעולם אין שני שופרות בעלי אותו צליל. חצוצרה נבנית בידי אדם ואין צליל האחת שונה מצליל השניה. כך בני אדם: כל אחד שונה מזולתו ואין, לא היה ולא יהיה שני לו. אך חברות, ארגונים, מנגנונים, מפלגות ומדינות (יצירות אנושיות) דומים, כי מה שעובד מועתק.

זקוקים לשניהם ביחד: הטבעי השונה והמלאכותי-האנושי הדומה. העניין הוא לא לאלץ אנשים להיות דומים ולא לשמור מנגנון מזייף או חורק. יהי רצון שאלוהי ישראל יפתח את לבנו ונסכים לו; יהי רצון שנשמע בו זמנית חצוצרות ושופרות.

משוב או שאלות למשאל-עם לא רשמי המתייחס לפיצולים בחברתנו

חברי הכנסת חוששים לכוחם ולשלטונם, אך ברור בשלב זה של חיי מדינתנו, שהכנסת אינה מצליחה להכריע וכתוצאה מכך, שקיים צורך דחוף להכריע בכמה סוגיות בדרך של משאל-עם – וממש לא נכון שההכרעות הערכיות או הפוליטיות תעשנה על ידי שופטים, מומחים או פקידים. תוקפו של תוצאות משאל-עם עשרים שנים (דור אחד), לאחר מכן יערך משאל-עם חוזר עם אותה שאלה בדיוק: אם תוצאת שני משאלי-העם דומים, הכרעתם תישאר בתוקף כחוק יסוד. אם התוצאה חיובית בפעם הראשונה ושלילית בפעם השנייה – אין לחוקק חוק יסוד על סמך התוצאות, אלא לפעול על סמך התוצאה החיובית כחוק רגיל. אם תוצאת משאל-העם הראשון שלילית, אין להעלות את אותו הנושא למשך חמישים שנים.

אם דברי נראים לך, וגם אם לאו, כאזרח (או אזרחית) וריבון במדינתך שברצונך להשפיע, טוב לענות לשאלון משאל-העם הלא רשמי להלן. נא להעתיק את השאלות לקובץ word קטן, למחוק את התשובות המיותרות ובכך לסמן את תשובתך האישית ולשלוח לכתובת הדוא"ל kirtsonenu@walla.co.il לשם חישוב סטטיסטי בראש חודש, אשר ישלח למרכז מחקר ומידע של כנסת ישראל במטרה לאפשר גישה אליו לכלל.

השאלות מבקשות להתייחס למדינת ישראל של חלומותיך ותקוותיך, ממש **לא** של אילוצים או של מציאות! רצוי לענות לפי רצונך לתיקון העתיד, ללא התחשבות בעמדה מפלגתית או דתית, או בהשפעת כלי תקשורת או כל מי שמנסים להשפיע עליך.

שאלון משאל-עם 16

16-1	האם נכון לאחד את כל זרמי החינוך לזרם ממלכתי יחיד?	כן	לא	דלג
16-2	האם נכון לקבוע שההוראה בזרם הממלכתי היחיד תהיה חינוכית לחלוטין בכל רמות ההוראה?	כן	לא	דלג
16-3	האם לאפשר קיום של מוסדות הוראה לא ממלכתיים – בתנאי שאינם מקבלים תקציבים מהמדינה בשום צורה?	כן	לא	דלג

²⁸ ואומר: שלטון כל המסוגלים לשלוט ולהכריע – ממש לא!

16-4	האם לחייב שההוראה בזרם הממלכתי היחיד תהיה רב תחומית ונטולה כל סממן של פוליטיקה או דת ?	כן	לא	דלג
16-5	האם לחייב שההוראה בזרם הממלכתי היחיד תכלול הוראת המורשת היהודית, כולל תנ"ך, דברי הימים ומחשבה יהודית ?	כן	לא	דלג
16-6	האם נכון להפסיק לחשוד בכשרים ולהתאים את כל הרבנויות לממסד יחיד, שמטרתו יכללו גם הקמת בית המקדש ותרגום כל תפילותינו לעברית ?	כן	לא	דלג
16-7	האם נכון לאחד את כל רשויות המס לרשות יחידה, הכוללת את המיסים הישירים והעקיפים גם יחד ?	כן	לא	דלג
16-8	האם נכון לאחד את כל שרותי הבריאות למערכת אחידה ?	כן	לא	דלג
16-9	האם נכון לאחד את כל שיטות חינוך הארנונה לשיטה אחידה ?	כן	לא	דלג
16-10	האם נכון לקבוע שבמדינת ישראל קיימת רק מערכת חוקים אחת בלבד (ביטול הממשל הצבאי) ?	כן	לא	דלג
16-11	האם נכון לבטל מתן קביעות בתפקיד לכל הממונה על אחרים ?	כן	לא	דלג
16-12	האם נכון לבטל מתן קביעות בתפקיד לכל המסוגל להשפיע על חיי אזרחים ותושבים (כגון שוטרים, פרקליטים, שופטים, ופקידי מס) ?	כן	לא	דלג
16-13	האם נכון לבטל כל החוקים והפקודות מורשת הכובשים הזרים השונים של ארץ ישראל (=תחליף חקיקה') ?	כן	לא	דלג
16-14	האם נכון לקבוע סיום מלאכת תחליף החקיקה ל'קדנציה' של כנסת אחת ?	כן	לא	דלג
16-15	האם נכון לבטל את כל צורות ההתארגנות, מורשת כובשים זרים של ארץ ישראל ?	כן	לא	דלג
16-16	האם נכון לקבוע שזכויות מיוחדות ל'מיעוטי' כלשהו או לכל קבוצת לחץ (כגון עיתונאים ועוד) אינן חוקיות ?	כן	לא	דלג